

وَ قَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ
 سَبْعٌ عِجَافٌ وَ سَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضِرٍ وَ أُخْرَ
 يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِن كُنْتُمْ
 لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ (43) قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَ مَا نَحْنُ
 بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَالَمِينَ (44) وَ قَالَ الَّذِي نَجَا
 مِنْهُمَا وَ اذْكُرْ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ
 (45) يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ
 سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَ سَبْعِ سُنبُلَاتٍ
 خُضِرٍ وَ أُخْرَ يَابِسَاتٍ لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ
 لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ (46) قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبًا
 فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ
 (47) ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا

قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تُخْصِنُونَ (48) ثُمَّ يَأْتِي

مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُّ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ

(49)

The king (of Egypt) said: "I do see (in a vision) seven fat kine, whom seven lean ones devour, and seven green ears of corn, and seven (others) withered. ye chiefs! Expound to me my vision if it be that ye can interpret visions." They said: "A confused medley of dreams: and we are not skilled in the interpretation of dreams." But the man who had been released, one of the two (who had been in prison) and who now remembered him after (so long) a space of time, said: "I will tell you the truth of its interpretation: send ye me (therefore)." "O Joseph!" (he said) "O man of truth! Expound to us (the dream) of seven fat kine whom seven lean ones devour, and of seven green ears of corn and (seven) others withered: that I may return to the people, and that they may know." (Joseph) said: "For seven years shall ye diligently sow as is your wont: and the harvests that ye reap, ye shall leave them in the ear, - except a little, of which ye shall eat. "Then will come after that (period) seven dreadful (years), which will devour what ye shall have laid by in advance for them,- (all) except a little which ye shall have (specially) guarded. "Then will come after that (period) a year in which the people will have abundant water, and in which they will press (wine and oil)."

ایک روز بادشاہ نے کہا "میں نے خواب میں دیکھا ہے کہ سات موٹی گائیں
ہیں جن کو سات دہلی گائیں کھار ہی ہیں، اور اناج کی سات بالیں ہری ہیں اور
دوسری سات سوکھی۔ اے اہل دربار، مجھے اس خواب کی تعبیر بتاؤ اگر تم
خوابوں کا مطلب سمجھتے ہو۔" لوگوں نے کہا "یہ تو پریشان خوابوں کی باتیں
ہیں اور ہم اس طرح کے خوابوں کا مطلب نہیں جانتے۔" اُن دو قیدیوں میں
سے جو شخص بچ گیا تھا اور اُسے ایک مدت دراز کے بعد اب بات یاد آئی، اُس
نے کہا "میں آپ حضرات کو اس کی تاویل بتاتا ہوں، مجھے ذرا (قید خانے میں
یوسفؑ کے پاس) بھیج دیجیے۔" اس نے جا کر کہا "یوسفؑ، اے سراپا راستی،
مجھے اس خواب کا مطلب بتا کہ سات موٹی گائیں ہیں جن کو سات دہلی گائیں
کھار ہی ہیں اور سات بالیں ہری ہیں اور سات سوکھی، شاید کہ میں اُن لوگوں
کے پاس جاؤں اور شاید کہ وہ جان لیں۔" یوسفؑ نے کہا "سات برس تک
لگاتار تم لوگ کھیتی باڑی کرتے رہو گے اس دوران میں جو فصلیں تم کاٹو اُن
میں سے بس تھوڑا سا حصہ، جو تمہاری خوراک کے کام آئے، نکالو اور باقی کو

اس کی بالوں ہی میں رہنے دو۔ پھر سات برس بہت سخت آئیں گے۔ اُس
 زمانے میں وہ سب غلہ کھا لیا جائے گا جو تم اُس وقت کے لیے جمع کرو گے۔
 اگر کچھ بچے گا تو بس وہی جو تم نے محفوظ کر رکھا ہو۔ اس کے بعد پھر ایک
 سال ایسا آئے گا جس میں باران رحمت سے لوگوں کی فریاد رسی کی جائے گی
 اور وہ رس نچوڑیں گے۔"

एक रोज़ बादशाह ने कहा, “मैंने ख़ाब में देखा है कि सात मोटी गायें हैं जिनको सात दुबली गायें खा रही हैं, और अनाज की सात बालें हरी हैं और दूसरी सात सूखी | ऐ अहले-दरबार! मुझे इस ख़ाब की ताबीर बताओ अगर तुम ख़ाबों का मतलब समझते हो |” लोगों ने कहा, “यह तो परेशान ख़ाबों की बातों हैं और हम इस तरह के ख़ाबों का मतलब नहीं जानते |” उन दो कैदियों में से जो सख्स बच गया था और उसे एक मुद्दत-दराज़ के बाद अब बात याद आई, उसने कहा, “मैं आप हज़रात को इसकी तावील बताता हूँ, मुझे ज़रा (कैदखाने में यूसुफ़ के पास) भेज दीजिए |” उसने जाकर कहा, “यूसुफ़, ऐ सरापा रास्ती, मुझे इस ख़ाब का मतलब बता कि सात मोटी गायें हैं जिनको सात दुबली गायें खा रही हैं और सात बालें हरी हैं और सात सुखी, शायद कि मैं उन लोगों के पास वापस जाऊँ और शायद कि वे जान लें |” यूसुफ़ ने कहा, “सात बरस तक लगातार तुम खेती-बाड़ी करते रहोगे | उस दौरान में जो फ़सलें तुम काटे उनमें से बस थोड़ा-सा हिस्सा, जो तुम्हारी

~~~~~

खुराक के काम आए, निकालो और बाक़ी को उसकी बालों ही में रहने दो | फिर सात बरस बहुत सख्स आएँगे | उस ज़माने में वह सब गल्ला खा लिया जाएगा जो तुम उस वक़्त के लिए जमा करोगे | अगर कुछ बचेगा तो बस वही जो तुमने महफूज़ कर रखा हो | इसके बाद फिर एक साल ऐसा आएगा जिसमें बाराने-रहमत से लोगों की फ़रियादरसी की जाएगी और वे सर निचोड़ेंगे |”

~~~~~